

werken over het magnetisme heeft geschreven o. m. in het Engelsch: Introduction to the study of animal magnetism.

In onzen tijd telt het magnetisme in vele landen ernstige beoefenaren en daaronder menschen met wetenschappelijken naam en roep.

Tot die wetenschappelijke mannen behoort dr. Carl Duprel en het is niet zonder opzet dat we juist dezen, die in het laatste decennium der 19e eeuw veel van zich liet hooren, noemen, omdat ons dit vanzelf brengt tot een eigenaardige vraag.

Duprel heeft nl. beweerd, dat het animale magnetisme, van Mesmer e. a., een voorlooper is geweest van het door de officieele wetenschap wel erkende, bestudeerde en beoefende, ook toegepaste, hypnotisme. De Engelschman Braid paste het eerst den kunstmatigen slaap als geneeswijze toe, omstreeks 1840 en wordt als de vader van het moderne hypnotisme beschouwd, terwijl Duprel tracht aan te toonen, dat Mesmer en zijn leerlingen het somnambulisme kenden en ongetwijfeld ook moeten gekend hebben de vatbaarheid voor suggestie bij degenen die in dezen hypnotischen slaap verkeerden (somnambulisme wordt thans genoemd, althans wetenschappelijk, een vorm van diepen hypnotischen slaap, slechts overtroffen door den staat van volslagen gevoelloosheid, lethargie, catalepsie).

Uit de tweede helft der vorige eeuw zijn er moderne wetenschappelijke hypnotiseurs van grooten roep bekend geworden, Charcot, Liébault, Bernheim, Duprel, Wittiz, Zollner, Pierre Louys (de bekende romanschrijver en volgeling van Charcot), die de beide scholen, die van de Salpêtrière (Parijs) en die van Nancy hebben gegrondvest.

Nu is het wel merkwaardig dat, op zeer enkele uitzonderingen, die trouwens al meer dan een kwart eeuw of langer geleden zijn, de moderne wetenschappelijke hypnotiseurs, die hetzij door middel van suggestie, hetzij door middel van zinneprikkelingen, of door beide middelen werkten en werken, het bestaan van een magnetisch-animaal fluide, het zoogenaamde „fluidum magneticum“, met de meeste beslistheid ontkennen, — terwijl daarentegen de verwoede voorstanders van het magnetisme, Ernesti, Duprel en anderen beweren dat in het hypnotisme het organische magnetisme en de wilskracht van den hypnotiseur medespreken.

Riko behoorde mede tot hen; stond aanvankelijk zeer ongelooovig tegenover het hypnotisme, maar was in latere jaren bekeerd; hij erkende het als psychisch geneesmiddel, schoon zijn liefde aan het magnetisme verpand bleef. Met hem heeft, zonder vrucht trouwens, referent meermalen de vraag behandeld, waarop zoo straks werd gedoeld. Zij rees bij referent na het lezen niet alleen van tal van werken over magnetisme en hypnotisme, maar

P. L. SCHOOLEMANS,
Haarlem.

ook na de beoefening en het zich onderwerpen aan beide methoden, na een bezoek aan tal van bekende magnetiseurs en na een persoonlijk onderhoud met Charcot.

De vraag is deze — het is de vraag van een belangstellenden leek:

Is wat men magnetisme noemt, feitelijk en in wezen iets anders dan het hypnotisme, dan suggestie?

Charcot, Liébault e. a. hebben zich op het standpunt gesteld dat door een hunner aldus is uitgedrukt:

Si la maladie de l'imagination existe, il faut inventer la médecine de l'imagination.

Voor al bij zoogenaamde zenuwaandoeningen is er ongetwijfeld veel verbeelding. Men behoeft nog niet zoover te gaan als degenen, die Christian scientisten meenen wij, die alle ziekte verbeelding noemen, om te erkennen dat er vele inbeeldingsziekten zijn en vele ingebeelde zieken.

Neemt men nu waar, dat die wel door mag-

netiseurs worden hersteld, maar óók door middel van hypnotisme, dan krijgt de juist gestelde leekenvraag toch meer beteekenis.

Hoezeer Riko toch krampachtig vasthield aan het fluide, toch heeft hij in zijn Handboek (het eerst verschenen in 1891) veel moeten toegeven, dat vóór de meening van referent pleit. Autosuggestie, bij het hypnotisme een bekend feit, komt, naar zijn erkenning, ook bij het magnetisme voor. Waar hij zich beroept op Geissmann's beschrijving van de werking van het hypnotisme op de zintuigen, laat hij volgen:

„Na hetgeen we van de werking van het magnetisme aanvoerden, komt het onnoodig voor in bijzonderheden te treden, de overeenkomst toch is opmerkelijk.”

Zeker, zouden we willen zeggen: de overeen-

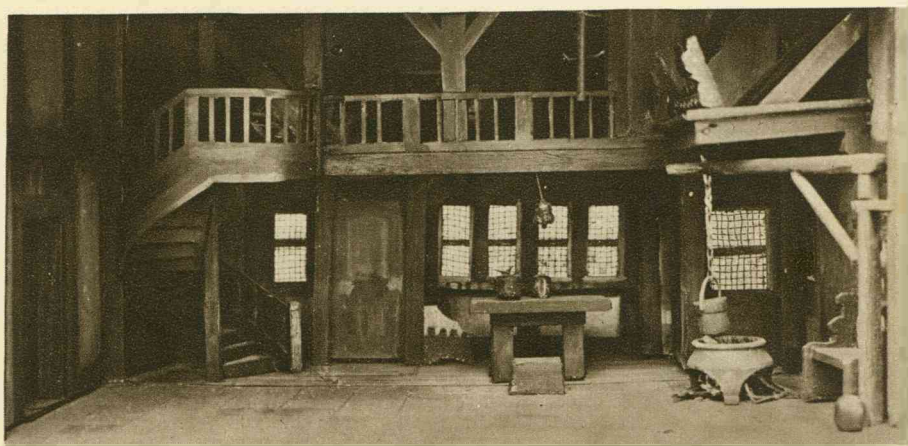
DE WONDHEELER.
(Reproductie naar een oude prent.)

komst is zóó opmerkelijk, dat de vraag geoorloofd is of degenen die, ook in volmaakt goede trouw, meenen te magnetiseeren, eigenlijk iets anders doen dan hypnotiseeren.

Maar bij het stellen van de vraag willen we het dan ook laten. Die vraag mag elders opgenomen, misschien bestreden, misschien beantwoord worden. In een weekblad als het onze, dat geen rubriek „ingezonden stukken“ heeft of hebben kan, is twistgeschrijf onmogelijk. Het kan er zich slechts toe bepalen een vraagstuk zoo onpartijdig mogelijk te belichten en, desnoods, een nieuwe vraag op te werpen of een oude te hernieuwen, alleenlijk reeds om der wille van de actualiteit.

Hierbij eenige portretten van bekende magnetiseurs.

(Wordt vervolgd).

Agnete.

Op 20, 22 en 29 Januari zal te Amsterdam, s-Gravenhage en Rotterdam een uitvoering plaats hebben van Agnete, dramatisch gedicht van Mevr. G. van Uildriks, muziek van Julius Röntgen.

Dit werk, bekroond bij een prijsvraag van de Nederlandsche Opera-vereeniging, zal, zeer vermoedelijk althans, in onafzienbaren tijd niet anders dan deze drie opvoeringen beleven en men heeft zich dus beijverd die voor te bereiden, zóó dat aan zeer hooge artistieke eischen zal worden voldaan.

De hoofdrollen zijn in handen van de dames Jeane Blijenburg en Mathilde Dennery, en van de heeren Jos Tijssen en Hendrik C. van Oordt.

Het decor en de costumes (waarvan wij enkele afbeeldingen geven: foto's van C. A. Schouten, s-Gravenhage) zijn ontworpen door den Haagschen decorateur A. C. Sommer.

Röntgen dirigeert zelf.

